

реалізованої пшениці є головними чинниками економічної ефективності та конкурентоспроможності зерна. Отже зменшення собівартості 1 ц зерна шляхом раціонального використання наявних ресурсів та підвищення ціни реалізації на основі поліпшення якісних параметрів зерна, місця збуту зерна є головними чинниками збільшення маси прибутку, дохідності та конкурентоспроможності зернової галузі підприємства.

Дослідженнями виявлено ще дуже важливу проблему, а саме в аграрних підприємствах дуже низький рівень виробничої інфраструктури у зерновому господарстві, що зумовлює значні витрати на збут зерна і призводить до збитковості зернової галузі. Для прикладу, у господарствах Кременецького району, як видно з таблиці 1, повна собівартість 1 ц реалізованої пшениці у 2014 р становила 385,93 грн, або у 5,9 разів більше, ніж виробнича собівартість зерна. Це свідчить про те, що значна частина витрат припадає на збут зерна. Так, наприклад, частка витрат на збут 1 ц пшениці в 2014 р. в господарствах становила: у Лановецькому районі – 45,6 %, Підволочиському – 23,3 % у Бережанському – 31,4 %. Наведені цифри свідчать про те, що безпосередньо у аграрних підприємствах необхідно створювати виробничу інфраструктуру (сушіння зерна, логістика тощо).

Підвищувати врожайність зернових культур в Тернопільській області можна за рахунок використання резервів виробництва, що пов'язані з інтенсифікацією галузі зерновиробництва, а саме: застосування засобів захисту і регуляторів росту рослин, внесення науковообґрунтованих доз мінеральних добрив; використання сортів і гібридів інтенсивного типу по кращих попередниках; зменшення витрат врожаю під час збирання.

Список використаних джерел

1. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року /за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2012. С. 4.
2. Яців І. Б. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств: монографія. Львів: Український бестселер, 2013. 427с.

Сизоненко Олена
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь
Україна

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Сучасний стан соціально-економічного розвитку сільських територій України знаходиться в центрі уваги не тільки науковців, але й суспільства. Обезлюднення сіл, занепад соціальної та виробничої інфраструктури і, як наслідок, зростання рівня безробіття та підвищення міграції сільського

населення – все це свідчить про деградацію та занепад українського села. З іншого боку, сільські території мають потужний економічний, природний та соціальний потенціал, ефективне використання якого може забезпечити сталий багатогалузевий розвиток держави та відповідний рівень життя сільського населення. Тому побудова ефективної системи розвитку сільських територій є невід’ємною складовою функціонування держави в цілому.

Насьогодні існує чимало проблем, які обмежують можливості формування та використання соціально-економічного потенціалу села та гальмують розвиток в сільській місцевості. Руйнування соціальної інфраструктури, відсутність робочих місць та належних умов проживання в сільській місцевості призводять до зростання безробіття та трудової міграції сільського населення. Так, за останні 15 років сільське населення України скоротилося на 2411,2 тис. осіб. Спостерігається зменшення кількості сільського населення працездатного віку. Причинами такого явища є не тільки спад народжуваності в селі, але й відсутність робочих місць. [3] Розвиток підприємництва, малого та середнього бізнесу в селі знаходиться на низькому рівні і не в змозі забезпечити населення необхідною кількістю робочих місць. Кількість безробітних у сільській місцевості за останні п’ять років збільшилась на 101, 2 тис. осіб. За межами місця реєстрації проживання працює майже 31 % зайнятого сільського населення. Більшість з них (67 %) зайняті в найближчих міських поселеннях, де наявні робочі місця. Решта – за межами області та за кордоном [3].

Одним із показників соціально-економічного розвитку села є добробут сільського населення, тобто забезпеченість населення необхідними для життя матеріальними благами, та умови, що задовольняють певну потребу людини і відповідають її інтересам. Основним показником, який визначає рівень добробуту населення, можна назвати показник сукупних ресурсів домогосподарств. Під сукупними ресурсами розуміють суму грошових та не грошових доходів членів домогосподарств. Грошові доходи в сільській місцевості становлять майже 85 % від загальних ресурсів, а в місті – 94,1 %. В структурі доходів сільського населення заробітна плата становить 34,4 %, у свою чергу, що на 21,3 % менше, ніж у місті. Це зумовлено низькою зайнятістю та високим рівнем безробіття в сільській місцевості. Частково різницю в доходах міського та сільського населення компенсують доходи, притаманні лише сільській місцевості. Багато сільських жителів займаються вирощуванням та продажем сільськогосподарської продукції в своїх домогосподарствах, дохід від якої складає 9,2 % від сукупних ресурсів [3].

Однією з найгостріших є проблема занепаду соціальної інфраструктури села. Багато населених пунктів не мають доріг та під’їздів з твердим покриттям, потребують капітального ремонту або ж взагалі відсутні мережі водо- та газопостачання, системи водовідведення та електропостачання. Аналіз статистичних даних показав, що майже половина сільських населених пунктів України не має належних умов для проживання населення. Майже 40 % сіл не мають централізованого опалення та водопостачання, не мають освітлення 45 % сільських населених пунктів. Незадовільним є рівень забезпечення

сільського населення медичним, побутовим обслуговуванням та послугами зв'язку. 34 % сільських населених пунктів взагалі не мають будь-яких суб'єктів господарювання [3].

Серйозних масштабів вже давно набрала проблема екологічної безпеки. Неорганізовані сміттєзвалища стали звичайною «окрасою» сільської місцевості. Насьогодні в сільських населених пунктах України наявні 4293 несанкціонованих сміттєзвалища, а кількість водоймищ, в які суб'єкти господарської діяльності скидають забруднені стічні води становить досягла 587 од. [3].

Відповідно до визначених проблем, можна виділити наступні напрями покращення соціально-економічного стану та розвитку сільських територій:

- економічний (підтримка малого та середнього підприємництва на селі, розвиток інформаційно-консультаційного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників);

- соціальний (покращення демографічної ситуації на селі, покращення умов проживання населення за рахунок розвитку інфраструктури в сільській місцевості);

- екологічний (раціональне використання та захист навколишнього середовища, оптимізація землекористування).

Отже, соціально-економічний розвиток сільських територій є динамічним процесом, направленим на розвиток економічної та соціальної сфер сільських територій з мінімальними втратами для природного середовища та максимальним рівнем задоволення потреб сільського населення та інтересів держави.

Список використаних джерел

1. Панасюк О. Ю. Особливості управління соціально-економічним розвитком сільських територій: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Київ, 2016. 22 с.

2. Орлатий М. К., Гнибіденко І. Ф., Демчак І. М. Розвиток сільських територій України (1990-2010 рр.): монографія / за ред. М. К. Орлатого. Київ: НДІ «Укragenпромпродуктивність», 2012. 752 с.

3. Статистичний збірник Державної служби статистики України «Соціально-економічне становище сільських населених пунктів України». Київ, 2015.

Самойлик Юлія

к.е.н., доцент, докторант,
доцент кафедри економіки підприємства
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава
Україна

РЕГІОНАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ СПОЖИВАННЯ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

Харчування являє собою основу життєдіяльності людини, тому